

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบสุขภาพในประเทศไทยมีวิวัฒนาการปรับเปลี่ยนมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีขึ้น ทำให้เกิดการปฏิรูปตั้งแต่ระบบการเมืองการกระจายอำนาจสู่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นและปฏิรูประบบราชการ ซึ่งในการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.2540-2544 ได้เน้นให้ข้าราชการมีความสามารถ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เปิดกว้างต่อความต้องการของประชาชน (วิพุธ พูลเจริญ, 2544) จากการปรับปรุงระเบียบข้าราชการพลเรือนใหม่และประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2551 ที่ผ่านมามีผลทำให้ข้าราชการไทยต้องมีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในเรื่องของการประเมินผลการปฏิบัติงานที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนของผลการปฏิบัติงาน (performance agreement) นำมารวมกับส่วนของพฤติกรรม การปฏิบัติงานที่เรียกว่าสมรรถนะ (competency) ในส่วนของพฤติกรรม การปฏิบัติงานที่เรียกว่าสมรรถนะนั้นนับว่าเป็นสิ่งใหม่ที่แต่ละองค์กรต้องจัดหาเพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละสายงานในองค์กรของตนเอง เนื่องจากในแต่ละองค์กรมีแนวโน้ม โยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และบริบทของวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกัน ไม่สามารถนำเอารูปแบบสมรรถนะที่เป็นรูปแบบกลางมาใช้ได้ทั้งหมด เนื่องจากในส่วนของรูปแบบสมรรถนะจะประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะสายงาน ในส่วนของสมรรถนะหลักตามที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด บุคลากรทุกคนต้องมีสมรรถนะรวม 5 สมรรถนะ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ จริยธรรม และความร่วมแรงร่วมใจ และต้องมีสมรรถนะองค์กร สมรรถนะกลุ่ม/สายงาน สมรรถนะเฉพาะสายงาน (ผกาพรรณ จันทร์เพิ่ม, 2552) เพื่อให้การปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้นๆ บรรลุเป้าหมาย

พยาบาลวิชาชีพที่เป็นข้าราชการพลเรือน จำเป็นต้องมีสมรรถนะหลักตามที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด และมีสมรรถนะเฉพาะสายงานคือสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ สภาการพยาบาล (2552) ให้ความหมายและกำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพไว้ดังต่อไปนี้ สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และเจตคติของพยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ที่จะทำให้สามารถปฏิบัติ

การพยาบาลได้ตามขอบเขตของวิชาชีพอย่างปลอดภัย มีความรับผิดชอบ เป็นผู้ร่วมงานที่มีประสิทธิภาพ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยสามารถแบ่งได้เป็น 8 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย 2) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ 4) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพ 5) สมรรถนะด้านวิชาการและการวิจัย 6) สมรรถนะด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ 7) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และ 8) สมรรถนะด้านสังคม สำหรับพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานเฉพาะ จำเป็นต้องมีสมรรถนะเฉพาะ (specific competency) เพื่อให้การดูแลผู้ป่วยที่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ดี

ลักษณะงานห้องผ่าตัดเป็นงานที่ให้บริการเฉพาะ โดยการดูแลผู้ป่วยที่เข้ามารับการผ่าตัดหรือการทำหัตถการต่างๆ ในห้องผ่าตัด ซึ่งขอบเขตของการพยาบาลจะต้องครอบคลุมทั้งระยะก่อนผ่าตัด ขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัด มีการเตรียมความพร้อมของผู้ป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจก่อนผ่าตัด การเตรียมความพร้อมในการช่วยผ่าตัดตามความยุ่งยากซับซ้อน และประเภทของการผ่าตัด การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ในการผ่าตัด การช่วยแพทย์ระหว่างผ่าตัด การเฝ้าระวังและให้การช่วยเหลือผู้ป่วยเมื่อมีอาการเปลี่ยนแปลงที่จะก่อให้เกิดอันตรายในระหว่างผ่าตัดและหลังผ่าตัด รวมทั้งปฏิบัติการช่วยชีวิตผู้ป่วยในภาวะวิกฤติ โดยปฏิบัติการอยู่ภายใต้หลักของจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขอบเขตการพยาบาลผ่าตัดทั้งหมดนี้ ต้องนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ในทุกขั้นตอน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัย ไม่มีภาวะแทรกซ้อน (ศิริพร พุทธรังษี, 2546) ดังนั้นพยาบาลที่ปฏิบัติงานในห้องผ่าตัดต้องมีความรู้ความสามารถ ต้องได้รับการอบรมด้านเทคนิคเฉพาะของห้องผ่าตัด รวมทั้งการพยาบาลผ่าตัดเฉพาะทาง มีความสามารถในการเป็นผู้นำทางการพยาบาล แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ในกรณีฉุกเฉิน มีการใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยให้ได้คุณภาพและทันกับวิทยาการ เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า มีจริยธรรมและพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยในกรณีผู้ป่วยอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ (เบญจวรรณ ธีระเทอดตระกูล, 2541) ซึ่งในแต่ละโรงพยาบาลจะมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ สมรรถนะของพยาบาลห้องผ่าตัดให้สอดคล้องตามบริบทขององค์กรเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กรด้วย

สมรรถนะของพยาบาลห้องผ่าตัด หมายถึง ความสามารถของพยาบาลห้องผ่าตัดในการนำความรู้ และทักษะมาประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วยตามขอบเขตของบทบาทหน้าที่ รวมทั้งคุณลักษณะอื่นๆ ตามกำหนดในตำแหน่งงาน (สมาคมพยาบาลห้องผ่าตัดแห่งประเทศไทย, 2554) รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะพยาบาลห้องผ่าตัดทั้งในประเทศและต่างประเทศ กล่าวถึงสมรรถนะพยาบาลห้องผ่าตัดพอสรุปเป็นสมรรถนะด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ 1) สมรรถนะด้านการ

ดูแลความปลอดภัยของผู้ป่วย 2) สมรรถนะด้านการคงความสมดุลทางสรีรวิทยาและการทำหน้าที่ของร่างกาย 3) สมรรถนะด้านจริยธรรมและการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย (AORN, 2006) 4) สมรรถนะด้านการบริหารจัดการห้องผ่าตัดและภาวะผู้นำ 4) สมรรถนะด้านการติดต่อสื่อสารและการให้ข้อมูล 5) สมรรถนะด้านการพยาบาลผ่าตัด และ 6) สมรรถนะด้านการพัฒนาวิชาชีพ (NHS education for Scotland, 2002; สำนักการพยาบาล, 2550) ซึ่งสมรรถนะดังกล่าวจะทำให้พยาบาลห้องผ่าตัดสามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดได้ครอบคลุมทั้งด้านกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เป็นผลให้ผู้ผู้ป่วยได้รับความปลอดภัย พึงพอใจในบริการ

โรงพยาบาลและสถาบันแต่ละแห่ง มีการกำหนดบทบาทและสมรรถนะของพยาบาลห้องผ่าตัดไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและบริบทขององค์กร ซึ่งในการนำสมรรถนะมาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานย่อมต้องใช้สมรรถนะเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน (จิระประภา อัครบวร, 2549) พยาบาลห้องผ่าตัดจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการปฏิบัติพยาบาลเพื่อให้กระบวนการผ่าตัดประสบความสำเร็จ ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะเสี่ยงต่างๆ นอกจากนี้ยังใช้สมรรถนะเพื่อประเมินความสามารถของบุคลากรและนำไปจัดทำแผนพัฒนารายบุคคลตามส่วนขาดต่อไป ซึ่งการพัฒนากรอบสมรรถนะและการนำไปใช้ในการประเมินเป็นเรื่องที่ค่อนข้างซับซ้อน การที่จะทำให้การพัฒนาประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยการวางแผนอย่างดี การสนับสนุนจากผู้นำองค์กรหรือวิชาชีพ รวมทั้งการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ การรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีที่หลากหลายจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดลักษณะงานและนำไปสู่การสร้างกรอบสมรรถนะที่เชื่อถือได้ว่ามีความตรงและความเที่ยงของเนื้อหา กรอบสมรรถนะต้องมีการประเมินการนำไปใช้ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของลักษณะงานที่เปลี่ยนแปลงได้ของแต่ละองค์กร ขึ้นอยู่กับบริบทลักษณะงาน กฎระเบียบและการเปลี่ยนแปลงขององค์กรนั้นๆ (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์, 2553)

กรอบสมรรถนะ หมายถึง ชุดรายการสมรรถนะของสายอาชีพหนึ่งๆ ซึ่งโดยปกติแล้วประกอบด้วยกลุ่มสมรรถนะตั้งแต่ 3 กลุ่มหรือมากกว่าขึ้นไป เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จหรือเกินกว่าที่คาดหมาย กรอบสมรรถนะใช้เป็นเครื่องมือในการระบุสมรรถนะที่ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันหรือเตรียมการสำหรับตำแหน่งอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น หรือการโยกย้ายไปยังตำแหน่งงานอื่น ในการกำหนดกลุ่มของสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับองค์กร จะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะงานในองค์กรนั้นๆ กรอบสมรรถนะประกอบด้วยกลุ่ม/ชุดสมรรถนะ (competency grouping/cluster) และสมรรถนะต่างๆ ของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งคำนิยาม (definition) ระดับความชำนาญ (proficiency level/scale) และพฤติกรรมหลักหรือพฤติกรรมบ่งชี้หรือการกระทำที่สังเกตได้ เพื่อให้มีรายละเอียดเพียงพอ เพื่อใช้ในการวัดสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานได้ (อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต สัจฉกร, 2553)

การพัฒนากรอบสมรรถนะ (development of competency framework /model) หมายถึง การจัดทำรายการสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือองค์กร นั้นๆ การพัฒนากรอบสมรรถนะมีผู้ศึกษาไว้หลายวิธี วิธีที่มีผู้นำมาใช้ในการพัฒนากรอบสมรรถนะ ทางด้านสุขภาพและการพยาบาล ได้แก่ แนวคิดกลยุทธ์การพัฒนากรอบสมรรถนะของมาร์เรลลี, ทอนโคราและฮอจ (Marrelli, Tondora & Hoge, 2005)

แนวคิดกลยุทธ์การพัฒนากรอบสมรรถนะของมาร์เรลลี, ทอนโคราและฮอจ กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์การพัฒนากรอบสมรรถนะประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ (define the objectives) 2) หาผู้ให้การสนับสนุน (obtain the support of a sponsor) 3) สื่อสารแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (develop and implement a communication and education plan) 4) วางแผนวิธีการรวบรวมข้อมูล (plan the methodology) 5) ระบุสมรรถนะและสร้างกรอบสมรรถนะ (identify the competencies and create the competency model) 6) นำรูปแบบสมรรถนะไปใช้ในการประเมิน (apply the competency model) และ 7) ประเมินผลการนำไปใช้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (evaluate and update the competency model) ซึ่งกระบวนการพัฒนากรอบสมรรถนะของมาร์เรลลี, ทอนโครา และฮอจ เป็นกระบวนการที่ใช้ในการพัฒนากรอบสมรรถนะทางด้านสุขภาพ มีขั้นตอนชัดเจน สามารถปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง เหมาะสมที่จะนำไปใช้เพื่อการประเมินและพัฒนาบุคลากรทางด้านสุขภาพ ซึ่งต้องมีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการศึกษาการพัฒนากรอบสมรรถนะโดยใช้กลยุทธ์การพัฒนากรอบสมรรถนะของมาร์เรลลี, ทอนโครา และฮอจ ในการพัฒนากรอบสมรรถนะพยาบาลผดุงครรภ์ในหน่วยคลอด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (สมศรี เขตตะวัน, 2553) การพัฒนากรอบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วย พื้นฟูสภาพ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ (นิภา วิชิระรัตน์, 2554) และการพัฒนากรอบสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ ห้องผ่าตัด ศูนย์มะเร็งลำปาง (ธนพร เพชรหาญ, 2554)

โรงพยาบาลแพร์ เป็นโรงพยาบาลทั่วไป ขนาด 438 เตียง ให้บริการรักษาผู้ป่วยแบบ องค์กรรวม ผสมผสานและต่อเนื่อง โดยมีวิสัยทัศน์คือ จะเป็นโรงพยาบาลทั่วไปชั้นนำระดับประเทศ ภายในปี 2555 จำนวนพยาบาลวิชาชีพทั้งหมดเท่ากับ 429 คน พยาบาลเทคนิค 43 คน ผู้ช่วยพยาบาล 15 คน เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในห้องผ่าตัดจำนวน 28 คน พยาบาลเทคนิค 6 คน ผู้ช่วยพยาบาล 4 คน สถิติผู้ป่วยผ่าตัดปี 2551 จำนวน 14,047 ราย เฉลี่ย 36 ราย/วัน ปี 2552 จำนวน 15,041 ราย เฉลี่ย 42 ราย/วัน ปี 2553 จำนวน 13,741 ราย เฉลี่ย 37 ราย/วัน (ศูนย์ข้อมูลโรงพยาบาล แพร์, 2552) โดยให้บริการผ่าตัดแผนกต่างๆ จำนวน 8 ห้องและส่องตรวจพิเศษ 1 ห้อง ได้แก่ แผนกจักษุ หู คอ จมูก ศัลยกรรมตกแต่ง ศัลยกรรมทั่วไป ศัลยกรรมประสาท สูติ-นรีเวชกรรม ศัลยกรรมกระดูก การผ่าตัดใหญ่ที่อยู่ยากซับซ้อนมีความเสี่ยงสูงได้แก่ ผ่าตัดกระดูกสันหลัง ผ่าตัด

เปลี่ยนข้อเข้า ข้อตะ โปก ผ่าตัดสมอง ผ่าตัดการบาดเจ็บหลายตำแหน่งในช่องท้อง (blunt trauma abdomen) ผ่าตัดมดลูกจากภาวะแทรกซ้อนหลังการคลอด ได้แก่มดลูกหดตัวไม่ดี มดลูกแตก เฉลี่ยผู้ป่วยผ่าตัด 40 รายต่อวัน การจัดอัตรากำลังในเวลาราชการจัดพยาบาล 3-4 คนต่อ 1 ห้องผ่าตัด โดยมีพยาบาลวิชาชีพที่ผ่านการอบรมเฉพาะทางเป็นหัวหน้าทีมและทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผ่าตัด (first assistant) ส่วนสมาชิกทีมเป็นพยาบาลวิชาชีพ 2-3 คน หรือพยาบาลวิชาชีพ 2 คน พยาบาลเทคนิค 1 คน ทำหน้าที่เป็นพยาบาลส่งเครื่องมือผ่าตัด (scrub nurse) และพยาบาลช่วยรอบนอก (circulating nurse) ตามความยุ่งยากซับซ้อนของการผ่าตัด หัวหน้างานห้องผ่าตัดและผู้ช่วยหัวหน้างานห้องผ่าตัดทำหน้าที่เป็นผู้บริหารจัดการห้องผ่าตัด

ปัจจุบันห้องผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์ มีการกำหนดสมรรถนะพยาบาลห้องผ่าตัด โดยพยาบาลวิชาชีพทุกระดับร่วมกันกำหนด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 โดยวิเคราะห์กระบวนการในการให้บริการผู้ป่วยผ่าตัดครอบคลุมทั้ง 3 ระยะ ได้แก่ระยะก่อนผ่าตัด ระยะผ่าตัด และระยะหลังผ่าตัด และตามประเภทของการผ่าตัดไว้ 5 สมรรถนะ ดังนี้ 1) สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดเล็ก ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 28 ข้อ 2) สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดใหญ่ทั่วไป ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 38 ข้อ 3) สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดที่มีความซับซ้อน ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 39 ข้อ 4) สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดฉุกเฉิน ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้จำนวน 36 ข้อ และ 5) สมรรถนะด้านการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดด้วยกล้องวิดิทัศน์ ประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ จำนวน 40 ข้อ

ปี พ.ศ.2551 ห้องผ่าตัดได้นำสมรรถนะที่กำหนดขึ้นมาใช้ในการประเมินสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด ผลการประเมินพบว่าบุคลากรผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 85 บุคลากรยังขาดความสามารถในด้านการให้ข้อมูลผู้ป่วยเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องหลังผ่าตัดเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด การเตรียมเครื่องมือพิเศษและการช่วยผ่าตัดในการผ่าตัดที่ยุ่งยากซับซ้อน การประสานงานในผู้ป่วยผ่าตัดฉุกเฉิน การส่งต่อข้อมูลผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่ต้องการการดูแลเฉพาะ ปี พ.ศ.2552-2554 พบอุบัติการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ในด้านความปลอดภัยของผู้ป่วยผ่าตัด จำนวน 10 ราย ด้านการสื่อสารและการให้ข้อมูลจำนวน 3 ราย ด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ จำนวน 4 ราย ด้านการลงข้อมูลและบันทึกเวชระเบียน จำนวน 2 ราย ด้านการบริหารจัดการเครื่องมืออุปกรณ์ จำนวน 7 ราย ด้านการบริหารจัดการบุคลากร จำนวน 1 ราย ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ชี้วัดคุณภาพบริการพยาบาลของห้องผ่าตัด (งานห้องผ่าตัด, 2554)

จากอุบัติการณ์ดังกล่าวประเมินได้ว่าบุคลากรบางส่วนยังขาดสมรรถนะที่จำเป็นของพยาบาลห้องผ่าตัดในการให้บริการผู้ป่วยผ่าตัดให้ปลอดภัยและพึงพอใจ ซึ่งขอบเขตการบริการผ่าตัดของห้องผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์ครอบคลุมการให้บริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่เข้ารับการ

รักษาโรคต่างๆ ด้วยวิธีการผ่าตัด รวมทั้งการผ่าตัดแก้ไขความพิการ ความเจ็บป่วยด้วยอุบัติเหตุและให้บริการตรวจวินิจฉัย รักษาด้วยเครื่องมือพิเศษต่างๆ ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน ครอบคลุมการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ โดยใช้เทคนิคปลอดเชื้อและเทคนิคเฉพาะของห้องผ่าตัด ที่เน้นการพยาบาลแบบองค์รวม โดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลทั้งระยะก่อนผ่าตัด ระยะผ่าตัดและระยะหลังผ่าตัด ตลอดจนการบริหารจัดการห้องผ่าตัดให้พร้อมสำหรับการผ่าตัด การมีภาวะผู้นำการติดต่อสื่อสารประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอื่นๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัย ไม่มีภาวะแทรกซ้อนและพึงพอใจในงานบริการผ่าตัด ซึ่งแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัดของโรงพยาบาลแพร์ที่มีอยู่มีความซ้ำซ้อน ไม่ได้มีการปรับปรุงให้ทันสมัยทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ไม่ครอบคลุมบริบทการทำงาน และไม่ได้นำมาใช้ประเมินบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผู้ศึกษาจึงต้องการพัฒนากรอบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์ขึ้นใหม่ โดยประยุกต์กลยุทธ์การพัฒนากรอบสมรรถนะของ มาร์เรลลี, ทอนโดราและฮอจ (Marrelli, Tondora & Hoge, 2005) ซึ่งการศึกษานี้ใช้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ 2) หาผู้ให้การสนับสนุน 3) สื่อสารแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 4) วางแผนวิธีการรวบรวมข้อมูล 5) ระบุมสมรรถนะและสร้างกรอบสมรรถนะ ในการศึกษานี้ไม่ได้ศึกษาถึงขั้นตอนที่ 6) การนำรูปแบบสมรรถนะไปใช้ในการประเมิน และ 7) ประเมินผลการนำไปใช้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขั้นตอนที่ 6 และ 7 ต้องใช้เวลาในการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะและต้องนำแบบประเมินไปใช้แล้วจึงจะปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานาน แต่ผู้ศึกษามีระยะเวลาในการศึกษาจำกัด จึงพัฒนากรอบสมรรถนะเพียง 5 ขั้นตอน การพัฒนากรอบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัดที่ศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง และเพื่อวางแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคลตามส่วนขาดของแต่ละสมรรถนะต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์

คำถามการศึกษา

กรอบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์ ประกอบด้วยอะไรบ้าง

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาระยะพัฒนา (Developmental study) เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์ โดยประยุกต์กลยุทธ์การพัฒนากลอบสมรรถนะของมาร์เรลลี, ทอน โคราและฮอจ (Marrelli, Tondora & Hoge, 2005) ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การหาผู้ให้การสนับสนุน 3) การสื่อสารแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 4) การวางแผนวิธีการรวบรวมข้อมูล และ 5) การระบุสมรรถนะและสร้างกรอบสมรรถนะ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2554

นิยามศัพท์/คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

กรอบสมรรถนะ หมายถึงกลุ่มรายการสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถของแต่ละสมรรถนะ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์

การพัฒนากรอบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด หมายถึงการจัดทำกลุ่มรายการสมรรถนะเฉพาะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด โรงพยาบาลแพร์ โดยประยุกต์กลยุทธ์การพัฒนากลอบสมรรถนะของมาร์เรลลี, ทอน โคราและฮอจ (Marrelli, Tondora & Hoge, 2005) ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ 2) หาผู้ให้การสนับสนุน 3) สื่อสารแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 4) วางแผนวิธีการรวบรวมข้อมูล และ 5) ระบุสมรรถนะและสร้างกรอบสมรรถนะ

พยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด หมายถึงผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรและผดุงครรภ์ชั้นสูง หรือพยาบาลศาสตรในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งจากสภาการพยาบาล ที่ปฏิบัติงานในห้องผ่าตัดโรงพยาบาลแพร์